

09.05.2016

Sj/1

§ 437

V 25.5.2016, Valtuutettu Nuutti Hyttisen aloite kahdessa osoitteessa asuvien erityisoppilaiden koulukuljetuksista

HEL 2015-011010 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Mika Raatikaisen ehdotuksesta.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36683
maria.nyfors(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää katsoa valtuutettu Nuutti Hyttisen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Nuutti Hyttinen ja 26 muuta valtuutettua esittävät aloitteensa, että kaupunki ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin, jotta koulukuljetuksiin oikeutetuille erityislapsille, jotka asuvat osan ajasta toisen vanhemman luona, järjestettäisiin koulukuljetus myös etävanhemman luota.

Kaupunginvaltuuston työjärjestyksen 22 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää valtuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginhallitus viittaa opetuslautakunnan lausuntoon ja toteaa, että perusopetuslaissa kunnan opetuksen järjestämisvelvollisuus on sidottu asumiseen. Opetus on järjestettävä siten, että oppilaiden matkat ovat asutuksen, koulujen ja muiden opetuksen järjestämispaikkojen sijainti

sekä liikenneyhteydet huomioon ottaen mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä. Oppilaan lähikoulu osoitetaan asuinosoitteen perusteella, jonka mukaan määräytyy myös oikeus perusopetuslain 32 §:n mukaiseen koulumatkaetuuteen.

Yhteishuoltajuudessa lapsen asuminen määräytyy lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetun lain nojalla. Kuten aloitteen tekijä toteaa, nykytilanne ei mahdollista lapsen olemista kirjoilla molempien vanhempien osoitteissa. Lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annettu laki lähtee siitä, että lapsi asuu aina toisen vanhemman luona, vaikka käytännössä oleskelu- ja tapaamisoikeusjärjestelyt voivat olla niin laajoja, että lapsi todellisuudessa asuu kahdessa paikassa.

Helsingissä taksikuljetus voidaan myöntää niille oppilaille, jotka eivät selviydy koulumatkastaan julkisilla liikennevälineillä psykologin, koulukuraattorin tai lääkärin lausunnon perusteella. Henkilökohtainen koulukuljetus voidaan myöntää vain lääkärin lausunnon perusteella. Se, että oppilas on erityisopetuksessa, ei siten pelkästään oikeuta taksikuljetukseen.

Erityiskuljetuksen piirissä on tällä hetkellä 1 100 oppilasta. Opetusvirasto on kilpailuttanut kuljetukset, ja yhden koulun oppilaita voi kuljettaa useampi yrittäjä. Sopimuksen mukaan kuljetusyrittäjä vastaa kuljetusten reitittämisestä, ja reittien suunnittelussa huomioidaan oppilaiden kuljetustarpeet, turvallisuus ja koulujen lukujärjestykset.

Opetusvirasto ei saa rekistereistä tietoa, kuinka moni erityiskuljetuksen piirissä olevista lapsista asuu kahdessa osoitteessa, joten ehdotuksen mahdollisia kustannusvaikutuksia on vaikea tarkkaan arvioida. Kuljetusta tarvitsevien lasten perheiden tilanteet ovat hyvin erilaisia: lapsi voi asua etävanhemman luona harvemmin kuin vuoroviikoin mutta kuitenkin useita arkipäiviä kuukaudessa, lapsen asuminen toisen vanhemman luona voi vaihdella kuukausittain, tai toinen vanhemmista voi asua toisessa kaupungissa.

Kuljetusten kokonaiskustannus on kahtena edellisenä vuonna ollut noin 5 miljoonaa euroa vuodessa. Yhteiskuljetuksen keskimääräinen hinta oppilasta kohden on n. 30 euroa päivässä ja henkilökohtaisen kuljetuksen n. 70 euroa päivässä. Kuljetusten tarjoajien arvion mukaan kuljetuksen laajentaminen kahteen osoitteeseen lisäisi kuljetuksesta aiheutuvia kustannuksia 10–30 prosenttia. Opetusviraston vuoden 2016 tulobudjetissa eikä voimassa olevissa sopimuksissa ole varauduttu kuljetusten laajentamiseen.

Korkein hallinto-oikeus on aiemmassa ratkaisussaan todennut, ettei kunnalla ollut lapsen oleskellessa sen vanhemman luona, jonka luona ei asu, velvollisuutta järjestää hänelle maksutonta koulukuljetusta tai

09.05.2016

Sj/1

myöntää hänen kuljettamistaan tai saattamistaan varten riittävää avustusta asuinosoitteen perusteella osoitettuun koulupaikkaan. Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisun mukaan tämä ei loukannut perustuslain 16 §:n mukaista oikeutta maksuttomaan perusopetukseen eikä lapsen oikeutta tavata sitä vanhempansa, jonka luona ei asu.

Opetuslautakunta on lausunnossaan arvioinut, ettei kuljetusten laajentaminen oppilaan toiseen osoitteeseen ole tässä taloudellisessa tilanteessa mahdollista. Ehdotus on noussut esille aiemminkin ja mahdollisuutta kuljetusten laajentamiseen on opetusvirastossa selvitetty. Tilanne on erityisen haasteellinen juuri erityislusten perheille, mutta koska lakisääteistä velvoitetta kuljetuksiin etävanhemman luota ei ole ja kuljetusten laajentaminen kahteen osoitteeseen lisäisi kuljetuksista aiheutuneita kustannuksia, kaupunginhallitus katsoo, ettei aloitteessa ehdotettu muutos ole tällä hetkellä mahdollinen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36683
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Nuutti Hyttisen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Opetuslautakunta 02.02.2016 § 11

HEL 2015-011010 T 00 00 03

Lausunto

Opetuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Valtuustoaloitteessa esitetään, että erityislapsille, jotka asuvat osan ajasta toisen vanhemman luona, järjestettäisiin koulukuljetus myös etävanhemman luota. Tilanne on haasteellinen näille perheille ja asia on noussut esille aikaisemminkin.

Koulukuljetusta tarvitsevien lasten perheiden tilanteet ovat hyvin erilaisia. Myös lapsen asuminen toisen vanhemman luona voi kuukaudessa

vaihdella, joka hankaloittaisi kuljetusjärjestelyjä. Eroperheistä toinen vanhempi voi asua myös Helsingin ulkopuolella.

Opetusvirasto ei saa rekistereistä tietoa, kuinka moni erityisluokalla ja erityiskuljetuksessa oleva asuu tällaisissa perheissä, joten mahdollisia kustannusvaikutuksia on vaikea arvioida.

Erityiskuljetusten piirissä on tällä hetkellä 1 100 oppilasta, joita hoitaa 7 eri kuljetusyrittäystä. Kuljetukset on kilpailutettu ja sopimuksen mukaan kuljetusyrittäjä vastaa kuljetusten reitittämisestä. Koulun oppilaita voi kuljettaa useampi yrittäjä. Koulukuljetusten reititysten suunnittelussa joudutaan ottamaan huomioon oppilaiden kuljetustarpeet sekä koulujen lukujärjestykset ja niissä tapahtuvat muutokset. Lisäksi oppilaiden koulukuljetusten reititys on toteutettava aina ottamalla huomioon mm. turvallisuusnäkökohdat.

Mahdollisuus hakea oppilasta myös toisesta osoitteesta lisää entisestään kuljetuksissa huomioon otettavien muuttujien määrää ja tämä voi edelleen venyttää kuljetusaikaa, heikentää kuljetusten laatua ja mahdollisuutta esim. vakiokuljettajiin. Kuljetusten tarjoajat arvioivat mahdollisen muutoksen lisäävän koulukuljetuksista aiheutuvia kustannuksia 10 prosentista jopa 30 prosenttiin. Vuoden 2016 tulosbudjetissa eikä voimassa olevissa sopimuksissa ole varauduttu koulukuljetusten laajentamiseen.

Koulukuljetusten kokonaiskustannus oli vuonna 2014 n. 5 miljoonaa euroa. Alustavan tiedon mukaan vuonna 2015 taksikuljetusten kustannuksiin käytettiin arvioilta noin 5 miljoonaa euroa. Yhteiskuljetuksen keskimääräinen hinta oppilasta kohden on n. 30 euroa päivässä. Henkilökohtaisen kuljetuksen hinta puolestaan on n. 70 euroa päivässä oppilasta kohden.

Perusopetuslaissa kunnan opetuksen järjestämisvelvollisuus on sidottu asumiseen (4 §). Opetus on järjestettävä siten, että oppilaiden matkat ovat asutuksen, koulujen ja muiden opetuksen järjestämispaikkojen sijainti sekä liikenneyhteydet huomioon ottaen mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä. Oppilaan lähikoulu osoitetaan asuinosoitteen perusteella (6 §), jonka mukaan määräytyy myös oikeus 32 §:n mukaiseen koulumatkaetuuteen. Yhteishuoltajuudessa lapsen asuminen määräytyy lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetun lain nojalla. Mainittu laki lähtee siitä, että lapsi asuu aina toisen vanhemman luona, vaikka käytännössä oleskelu/tapaamisoikeusjärjestelyt voivat olla niin laajoja, että vaikuttaa siltä, että lapsi asuu kahdessa paikassa. (Laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta 7 § ja 9 §)

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisun mukaan kunnalla ei ollut lapsenoleskellessa sen vanhemman luona, jonka luona ei asu, velvolli-

suutta perusopetuslain 32 §:n nojalla järjestää hänelle maksutonta koulukuljetusta tai myöntää hänen kuljettamistaan tai saattamistaan varten riittävää avustusta kunnan lapsen asuinosoitteen perusteella osoittamaan koulupaikkaan. Edelleen KHO:n ratkaisun mukaan tämä, ei loukannut perustuslain 16 §:n 1 momentin mukaista oikeutta maksuttomaan perusopetukseen eikä lapsen oikeutta tavata sitä vanhempansa, jonka luona ei asu.

Edellä todetun perusteella kaupungilla ei ole velvollisuutta järjestää oppilaidenkuljetuksia sen vanhemman luota, jossa lapsi ei asu. Taksikuljetus voidaan Helsingissä myöntää niille oppilaille, jotka eivät selviydy koulumatkastaan julkisilla liikennevälineillä psykologin, koulukuraattorin tai lääkärinlausunnon perusteella. Henkilökohtainen koulukuljetus voidaan myöntää vain lääkärinlausunnon perusteella. Se, että oppilas on erityisopetuksessa, ei pelkästään oikeuta esim. taksikuljetukseen.

Edellä todetun perusteella opetuslautakunta katsoo, että tässä taloudellisessa tilanteessa koulukuljetusten laajentaminen oppilaan toiseen osoitteeseen ei ole mahdollista.

Käsittely

02.02.2016 Ehdotuksen mukaan

Keskustelu.

Jäsen Jalovaara ehdotti, että asia palautetaan uudelleen valmisteltavaksi.

Kannattajat jäsenet Hertzberg, Nyman

1 äänestys

JAA-ehdotus: Asian käsittelyä jatketaan

Ei-ehdotus: Jäsen Jalovaaran palautusehdotus

Jaa-äännet: 6

jäsenet Korolainen, Nordman, Palm, Raittinen, Sazonov, puheenjohtaja Krohn

Ei-äännet: 4

jäsenet Hertzberg, Jalovaara, Nyman, Rode

Tyhjä: 1

jäsen Leoni

Opetuslautakunta päätti jatkaa asian käsittelyä äänin 6-4 (1 tyhjä).

Hyväksyttiin esittelijän ehdotus.

09.05.2016

Sj/1

Esittelijä

opetustoimen johtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Ulla-Maija Vähäsarja, aluepäällikkö, puhelin: 310 71764
ulla-maija.vahasarja(a)hel.fi

Postiosoite

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566